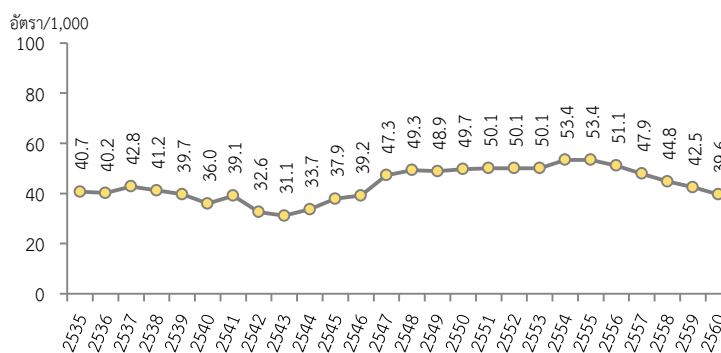

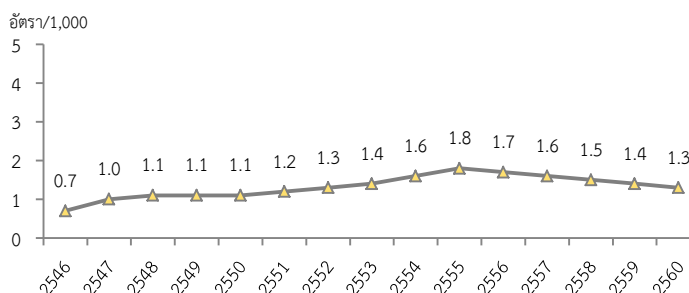
การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นกับโอกาสทางการศึกษา

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญของประเทศไทยเนื่องจากเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านสุขภาพของแม่และเด็ก ด้านคุณภาพชีวิตจากการเสียโอกาสทางการศึกษา หน้าที่การงาน รายได้ รวมทั้งการขาดความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตร จะส่งผลให้เด็กจำนวนหนึ่งถูกทอดทิ้ง หรือเติบโตมาอย่างไม่มีคุณภาพ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงเข้ามาร่วมกันดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง

แผนภาพ 22 อัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน

แผนภาพ 23 อัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 10-14 ปี ต่อประชากรหญิงอายุ 10-14 ปี 1,000 คน

ที่มา: สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

จากข้อมูลกระทรวงสาธารณสุข ปี 2560 พบว่าจำนวนหญิงคลอดบุตรอายุ 10-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.9 อัตราการคลอดของหญิงอายุ 15-19 ปี ต่อประชากรหญิงในช่วงอายุเดียวกัน 1,000 คน เท่ากับร้อยละ 39.6 และอัตราการคลอดของหญิงอายุ 10-14 ปี ต่อประชากรหญิงในช่วงอายุเดียวกัน 1,000 คน คิดเป็นอัตราร้อยละ 1.3 แม้จะมีแนวโน้มลดลง แต่ตัวเลขยังสูงและยังต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง เพราะยังเป็นวัยที่ควรอยู่ในระบบการศึกษา และส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมที่จะมีบุตร

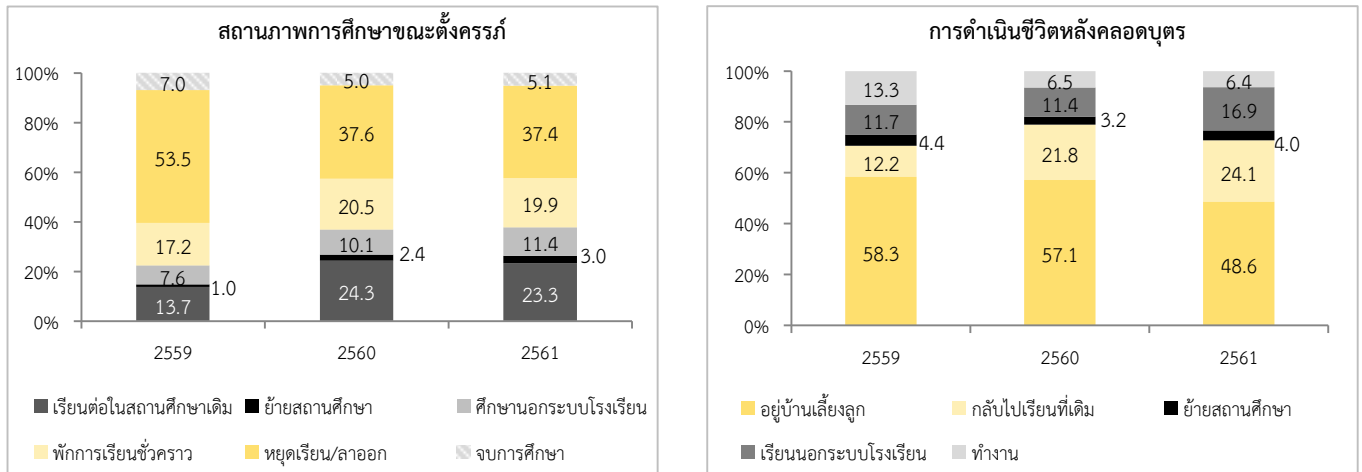
ในปี 2561 วัยรุ่นก่อนตั้งครรภ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 51 เป็นนักเรียน/นักศึกษา ซึ่งขณะตั้งครรภ์มีร้อยละ 23.3 ที่ได้เรียนต่อในสถานศึกษาเดิม และมีเพียงร้อยละ 5.1 ที่จบการศึกษา โดยส่วนใหญ่ต้องหยุดเรียน/ลาออก และต้องพักการเรียนชั่วคราว ส่วนการดำเนินชีวิตหลังคลอดบุตร พบว่าส่วนใหญ่ต้องอยู่บ้านเลี้ยงลูก เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของแม่วัยรุ่น จากผลการสำรวจการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นและการช่วยเหลือ

“

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ
ทั้งด้านสุขภาพของแม่และเด็ก
ด้านคุณภาพชีวิตจากการ
เสียโอกาสทางการศึกษา
หน้าที่การงาน รายได้

”

แผนภาพ 24 สถานภาพการศึกษาขณะตั้งครรภ์ และการดำเนินชีวิตหลังคลอดบุตร ในกลุ่มที่ก่อนตั้งครรภ์มีสถานภาพเป็นนักเรียน/นักศึกษา

ที่มา: สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

“

แม่วัยรุ่นที่เป็นนักเรียน นักศึกษา มีโอกาสได้อยู่ในระบบการศึกษามากขึ้น จากการบังคับใช้ พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงศึกษาธิการ ที่ห้ามไล่ออกนักเรียน นักศึกษา ที่ตั้งครรภ์

”

แม่วัยรุ่น 11,012 คน ในช่วงเดือนธันวาคม 2561 ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า แม่วัยรุ่นอายุ 10-19 ปี ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.7 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 13.3 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และร้อยละ 17.2 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยกว่าร้อยละ 69 ไม่มีความพร้อมในการดูแลบุตร เนื่องจากไม่มีอาชีพ/รายได้ไม่เพียงพอ มีปัญหาเศรษฐกิจครอบครัว และไม่มีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตร

อย่างไรก็ตาม หลังการบังคับใช้ พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ค้ำครองวัยรุ่นตั้งครรภ์ให้เรียนต่อได้อย่างเหมาะสม พบว่า สัดส่วนแม่วัยรุ่นที่เป็นนักเรียน นักศึกษา มีโอกาสกลับเข้าไปเรียนที่เดิมและเรียนนอกระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้น และคาดหวังว่าจากการบังคับใช้กฎกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง “กำหนดประเภทของสถานศึกษา และการดำเนินการของสถานศึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2561” ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา จัดให้มีการเรียนการสอนเรื่องเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน และนักศึกษา และให้สถานศึกษาจัดหาและพัฒนาผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถ มีทัศนคติที่ดี และมีทักษะการสอนที่เหมาะสม รวมทั้งห้ามไล่ออกนักเรียน นักศึกษาที่ตั้งครรภ์ โดยให้สามารถหยุดเรียนระหว่างตั้งครรภ์ คลอดบุตรและดูแลบุตรได้ พร้อมจัดให้มีระบบการดูแล ช่วยเหลือและค้ำครองให้ได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม และต่อเนื่อง ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ช่วงเดือนเมษายนที่ผ่านมาจะทำให้แม่วัยรุ่นที่เป็นนักเรียน นักศึกษา มีโอกาสได้อยู่ในระบบการศึกษาจนสำเร็จการศึกษาเป็นจำนวนมากขึ้น

ทั้งนี้ ยังจำเป็นต้องมีการดำเนินมาตรการต่างๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อลดจำนวนแม่วัยรุ่นให้เหลือน้อยที่สุด ทั้งการให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ การป้องกันการตั้งครรภ์ ตลอดจนการรณรงค์ลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาเสพติด เนื่องจากพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีเพศสัมพันธ์คือ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการอยู่กับเพื่อนต่างเพศสองต่อสองในที่ลับตาคน